

आदिवासी विकास विभागातर्गत स्वयंसेवी
संस्थामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या अनुदानित
आश्रमशाळेतील ५९९ शिक्षकांच्या प्रलंबित
मान्यता नियमित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक अआशा-२००५/प्र.क्र.१३६/का.११
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-३२.
दिनांक : ०६ डिसेंबर, २००५.

वाचा : १) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचे पत्र क्रमांक अनुआशा-२००४/
प्र.क्र.१२५/का.७(१), दिनांक ६.६.२००५.

पार्श्वभूमी : राज्यातील अतिदुर्गम व डोंगराळ भागात राहणाऱ्या आदिवासी लोकांचा शैक्षणिक /सामाजिक विकास होण्याच्या दृष्टीने महाराष्ट्र राज्यात सन १९५३-५४ पासून स्वयंसेवी संस्थामार्फत अनुदानित आश्रमशाळा ही योजना राबविण्यात येत आहे. या योजनेतर्गत आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी एकूण ५५४ अनुदानित आश्रमशाळा कार्यरत आहेत पैकी २८५ माध्यमिक आश्रमशाळा असून २६९ प्राथमिक आश्रमशाळा आहेत. या सर्व प्राथमिक शाळा / माध्यमिक आश्रमशाळा निवासी असल्याने तेथील आदिवासी विद्यार्थ्यांना शिक्षणासह निवास, नाश्ता, भोजन, अंतरुण-पांघरुण, गणवेश, वहया-पुस्तके, लेखनसाहित्य इ. बाबी मोफत पुरविण्यात येतात. अनुदानित आश्रमशाळांमध्ये शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करण्याचे अधिकार संबंधित स्वयंसेवी संस्थांना आहेत. स्वयंसेवी संस्थामार्फत कार्यरत अनुदानित आश्रमशाळेतील शिक्षकांच्या नियुक्त्या करताना शासनाने ठरवून दिलेली कार्यपध्दती व विहित केलेल्या नियमानुसार उमेदवारांची निवड करणे संस्थेस बंधनकारक आहे. सेवायोजन कार्यालय व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांचेकडून पात्र उमेदवारांच्या यादया मागविणे, वर्तमानपत्रात जाहिरात देणे, मुलाखती आयोजित करणे, प्राप्त अर्ज, याद्या व त्यानुसार उपस्थित उमेदवारांची मुलाखत घेवून मुलाखतीचे गुणांकनानुसार निवड केलेल्या उमेदवारांची यादी प्रसिध्द करणे इ.बाबी निवडप्रक्रीया पूर्ण करतांना कराव्या लागतात. तसेच संस्थेने अनुज्ञेय पदांचे बिंदुनामावलीप्रमाणे आरक्षण बिंदु निश्चित करून व विहित शैक्षणिक पात्रतेनुसार भरती करणे आवश्यक आहे. शासनाने विहित केलेल्या पध्दतीनुसार नियुक्ती न केल्यामुळे राज्यातील स्वयंसेवी संस्थामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या अनुदानित

आश्रमशाळेतील एकूण १४३३ शिक्षकांना मान्यता नसल्याचे आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक कार्यालयातर्फे घेण्यात आलेल्या आढाव्यात निदर्शनास आले आहे. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचेकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावात १४३३ शिक्षकांच्या मान्यतेसंदर्भात खालीलप्रमाणे विगतवारी दर्शविण्यात आलेली आहे.

१	शैक्षणिक पात्रता व आरक्षणानुसार पात्र असलेले परंतु विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब न करता नियुक्त केलेले एकूण शिक्षक	५९९
२	शैक्षणिक पात्रता असलेले परंतु विहित पद्धत व आरक्षणानुसार नियुक्त न केलेले शिक्षक	३९९
३	आरक्षण आहे परंतु विहित पद्धत नाही, पात्रता नाही असे एकूण शिक्षक	१६७
४	पात्रता नाही, आरक्षण नाही, विहित पद्धत नाही असे एकूण शिक्षक	२७६
एकूण		१४३३

उपरोक्त शिक्षकांच्या नियुक्त्यांना मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

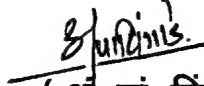
शासन निर्णय : वरील रकान्यातील केवळ अनुक्रमांक १ मधील शैक्षणिक पात्रता असलेले व आरक्षणानुसार नियुक्त केलेल्या ५९९ शिक्षकांच्या नियुक्त्यांना खासबाब म्हणून नेमणुकीच्या दिनांकापासून नियमित करण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे. मात्र या कर्मचाऱ्यांना मागील थकबाकी न देता दिनांक १ डिसेंबर, २००५ पासून पुढे वेतन अदा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. परंतु ज्या प्रकल्प अधिकाऱ्यांनी या नियमबाह्य नेमणूकांना मान्यता दिली त्यांचे विरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई तसेच ज्या संस्थांनी या अनुदानित आश्रमशाळामध्ये शिक्षकांच्या नेमणूका केल्या त्या संस्थावर शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात यावी.

४. वरील रकान्यातील अनुक्रमांक २ ते ४ येथील शिक्षकांच्या नियुक्त्या विहित कार्यपद्धतीनुसार, आरक्षणानुसार, तसेच शिक्षकांच्या पदाला आवश्यक असणा-या शैक्षणिक पात्रतेनुसार केलेल्या नसल्याने या प्रवर्गातील शिक्षकांच्या नियुक्त्यांना याद्वारे मान्यता नाकारण्यात येत आहे. या शिक्षकांच्या नियुक्त्या संबंधित संस्थांनी तात्काळ रद्द कराव्यात व त्या ठिकाणी विहित कार्यपद्धतीनुसार, पात्रतेनुसार, बिंदुनामावलीप्रमाणे तसेच नियमानुसार अपंग व अन्य प्रवर्गाच्या आरक्षणानुसार नियुक्त्या कराव्यात.

५. यापुढे ज्या संस्था शासन नियमांचे काटेकोरपणे पालन न करता नियुक्त्या करतील त्या संस्था विरुद्ध अत्यंत कडक स्वरूपाची शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात यावी.

६. हे आदेश मंत्रीमंडळाच्या दिनांक १६.११.२००५ च्या बैठकीत घेण्यात आलेल्या निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अ. पां. शिंगाडे)
कार्यासन अधिकारी

प्रत,

आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.

सर्व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास

सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास, प्रकल्प

सर्व संबंधित संस्था (आयुक्त कार्यालयामार्फत)